

Spis treści

Wprowadzenie	XIII
Wykaz skrótów	XVII
Literatura	XXI
Rozdział 1. Autonomia woli w prawie prywatnym i jej ewolucja w ujęciu historycznym	1
1.1. Historyczny rozwój zasady autonomii woli	1
1.1.1. Wstęp	1
1.1.2. Prawo rzymskie	2
1.1.3. Glosatorzy – początki średniowiecza	4
1.1.4. Komentatorzy – wieki średnie	5
1.1.5. Filozofia prawnonaturalna (XVII w.)	6
1.1.6. Filozofia liberalna (XVIII–XIX w.)	8
1.1.7. Szkoła historyczna – XIX w.	10
1.1.8. Szkoła socjologiczna – II poł. XIX w.	11
1.1.9. Początki XX w.	13
1.1.10. Polskie kodyfikacje okresu międzywojennego	15
1.1.11. Prawo natury w XX w. nie tylko na kontynencie amerykańskim	17
1.1.12. Polska Ludowa	19
1.1.13. Neoliberalizm	21
1.1.14. Poglądy współczesne – zarys	23
1.2. „Autonomia woli” a „swoboda umów”	27
1.2.1. Zasada autonomii woli a jedno- i wielostronne czynności prawne	27
1.2.2. Zasada autonomii woli na płaszczyźnie czynności prawnych o charakterze innym niż zobowiązaniowy	30
1.2.3. Znaczenie cywilnoprawnego podejścia do zasady autonomii woli na płaszczyźnie aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	30
1.3. Zakres autonomii woli na gruncie polskiego i niemieckiego prawa cywilnego – aktualny stan prawny	33
1.4. Autonomia woli a nadużycie prawa podmiotowego	36
1.5. Ograniczenia autonomii woli według art. 353 ¹ KC	37
1.5.1. Ograniczenia autonomii woli wynikające z ustawy	40
1.5.2. Ograniczenia autonomii woli wynikające z zasad współżycia społecznego	42

1.5.3. Ograniczenia autonomii woli wynikające z właściwości (natury) stosunku prawnego	44
1.6. Konsekwencje przekroczenia granic autonomii woli	47
Rozdział 2. Prawo spółek handlowych w systemie prawa prywatnego	51
2.1. Źródła niemieckiego prawa spółek handlowych	51
2.2. Źródła polskiego prawa spółek handlowych	51
2.3. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w niemieckim systemie prawnym	52
2.3.1. Uwagi wprowadzające	52
2.3.2. Niemiecki „ustawowy” model spółki z o.o. oraz dopuszczalne warianty jego modyfikacji	53
2.4. Spółka z o.o. w polskim systemie prawa	55
2.4.1. Uwagi wprowadzające	55
2.4.2. „Kodeksowy” model spółki z o.o.	59
2.5. Spółka akcyjna w niemieckim systemie prawnym	63
2.5.1. Źródła niemieckiego prawa akcyjnego	63
2.5.2. Niemiecki „ustawowy” model spółki akcyjnej	64
2.6. Spółka akcyjna w polskim systemie prawnym	67
2.6.1. Uwagi wprowadzające	67
2.6.2. „Kodeksowy” model spółki akcyjnej	67
2.7. Prawo spółek handlowych w systemie prawa prywatnego	70
2.7.1. Koncepcja jedności prawa cywilnego pod rządami KH	70
2.7.2. Znaczenie prawa cywilnego w przypadku spółek handlowych w świetle art. 2 KSH	74
2.8. Artykuł 2 KSH a autonomia woli w kształtowaniu postanowień aktów korporacyjnych spółek kapitałowych – uwagi wstępne	78
Rozdział 3. Charakter prawny umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. oraz statutu spółki akcyjnej	80
3.1. Uwagi wstępne	80
3.2. Próba stworzenia definicji aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	82
3.2.1. Poglądy przedstawicieli niemieckiej doktryny prawniczej	82
3.2.2. Poglądy przedstawicieli polskiej doktryny prawniczej	84
3.2.3. Próba stworzenia definicji aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	92
3.3. Zawartość aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	93
3.3.1. Redakcja aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	93
3.3.2. Rodzaje postanowień aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	96
3.3.2.1. Kryterium znaczenia postanowień aktu korporacyjnego spółki kapitałowej	96
3.3.2.1.1. Uwagi ogólne	96
3.3.2.1.2. Postanowienia obligatoryjne aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	97

3.3.2.1.3. Postanowienia umieszczane w treści aktów korporacyjnych spółek kapitałowych pod rygorem bezskuteczności wobec spółki	100
3.3.2.1.4. Postanowienia fakultatywne aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	101
3.3.2.2. Kryterium regulacji postanowień aktu korporacyjnego spółki kapitałowej	103
3.3.2.2.1. Uwagi ogólne	103
3.3.2.2.2. Postanowienia korporacyjne aktów korporacyjnych spółek kapitałowych	104
3.3.2.2.3. Postanowienia aktów korporacyjnych spółek kapitałowych o charakterze zobowiązaniowym	104
3.3.2.2.4. Znaczenie podziału postanowień aktów korporacyjnych spółek kapitałowych wg kryterium regulacji	106
Rozdział 4. Autonomia woli w kształtowaniu fakultatywnych postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. w prawie polskim i niemieckim	109
4.1. Autonomia woli w kształtowaniu fakultatywnych postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. w prawie niemieckim	109
4.1.1. Uwagi wstępne	109
4.1.2. Poglądy przedstawicieli niemieckiej doktryny prawnej	111
4.1.3. Poszukiwania reguły interpretacyjnej wyznaczającej zakres autonomii woli w kształtowaniu treści fakultatywnych postanowień korporacyjnych umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. w prawie niemieckim	116
4.2. Autonomia woli w kształtowaniu fakultatywnych postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. w prawie polskim	118
4.2.1. Uwagi wstępne	118
4.2.1.1. Pogląd pierwszy	119
4.2.1.2. Pogląd drugi	121
4.2.1.3. Pogląd trzeci	122
4.2.2. Autonomia woli w kształtowaniu fakultatywnych postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. o treści odmiennej, niż przewiduje ustawa	124
4.2.2.1. Konkurencja pomiędzy stosowaniem art. 304 § 3 KSH <i>per analogiam</i> a art. 2 KSH w zw. z art. 353 ¹ KC oraz art. 2 KSH w zw. z art. 58 § 1 KC w przypadku postanowień o treści odmiennej, niż przewiduje ustawa	126
4.2.2.2. Autonomia woli w kształtowaniu postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. w sposób odmien-ny, niż przewiduje ustawa	128

4.2.2.2.1. Zastosowanie art. 304 § 4 KSH w przypadku fakultatywnych postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o.	130
4.2.2.2.2. Zastosowanie art. 2 KSH w związku z art. 353 ¹ KC w przypadku postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. o treści odmiennej, niż przewiduje ustawa ..	132
4.2.2. Autonomia woli w kształtowaniu dodatkowych postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o.	137
4.2.3. Podstawa prawna określenia zakresu autonomii woli w kształtowaniu postanowień umowy (aktu założycielskiego) spółki z o.o. – znaczenie praktyczne ..	139
Rozdział 5. Autonomia woli w kształtowaniu fakultatywnych postanowień statutu spółki akcyjnej w prawie polskim i niemieckim ..	
5.1. Wprowadzenie ..	142
5.2. Autonomia woli w kształtowaniu fakultatywnych postanowień statutu spółki akcyjnej w prawie niemieckim ..	144
5.2.1. Uwagi wstępne ..	144
5.2.2. Autonomia woli w kształtowaniu fakultatywnych postanowień statutu spółki akcyjnej w prawie niemieckim ..	145
5.2.2.1. Uwagi ogólne ..	145
5.2.2.2. § 23 V AktG jako proklamacja zasady ścisłości statutu	147
5.2.2.3. Postanowienia odmienne statutu spółki akcyjnej w prawie niemieckim ..	148
5.2.2.4. Postanowienia dodatkowe statutu spółki akcyjnej w prawie niemieckim ..	148
5.3. Autonomia woli w kształtowaniu fakultatywnych postanowień statutu spółki akcyjnej w prawie polskim ..	150
5.3.1. Uwagi wstępne ..	150
5.3.2. Regulacje KH ..	153
5.3.3. Regulacje KSH – uwagi ogólne ..	158
5.3.4. Postanowienia statutu spółki akcyjnej o treści odmiennej, niż przewiduje ustawa ..	161
5.3.4.1. Uwagi ogólne ..	161
5.3.4.2. „Ustawa” w rozumieniu art. 304 § 3 KSH ..	161
5.3.4.3. Dyspozycja art. 304 § 3 KSH ..	163
5.3.5. Dodatkowe postanowienia statutu spółki akcyjnej w prawie polskim ..	166
5.3.5.1. Uwagi ogólne ..	166
5.3.5.2. Nieważność postanowień statutu spółki akcyjnej w sytuacji, gdy „z ustawy wynika, że przewiduje ona wyczerpujące uregulowanie” ..	168
5.3.5.3. Nieważność postanowień statutu spółki akcyjnej „sprzecznych z dobrymi obyczajami” ..	172

5.3.5.4. Nieważność postanowień statutu spółki akcyjnej „sprzecznych z naturą spółki akcyjnej”	174
5.3.5.4.1. Natura spółki akcyjnej w świetle regulacji prawa krajowego	174
5.3.5.4.2. Natura europejskiej spółki akcyjnej	178
5.3.6. Zbieg norm art. 304 § 3 KSH oraz art. 304 § 4 KSH	179
5.4. § 23 V AktG a art. 304 § 3–4 KSH – uwagi prawnoporównawcze	181
Rozdział 6. Zakres autonomii woli w kształtowaniu obligatoryjnych postanowień aktów korporacyjnych spółek kapitałowych (na przykładzie firmy spółki kapitałowej)	183
6.1. Uwagi wprowadzające	183
6.2. Charakter prawny firmy spółek kapitałowych	184
6.3. Podstawa prawna wyznaczająca zakres autonomii woli w kształtowaniu firmy spółek kapitałowych	186
6.3.1. Uwagi wstępne	186
6.3.2. Autonomia woli w kształtowaniu obligatoryjnych postanowień aktów korporacyjnych spółek kapitałowych – zasada ogólna	186
6.3.3. Autonomia woli w kształtowaniu firmy spółek kapitałowych ..	187
6.4. Autonomia woli w kształtowaniu rdzenia firmy spółek kapitałowych	189
6.4.1. Zasada jedności firmy spółek kapitałowych	189
6.4.2. Zasada prawdziwości firmy spółek kapitałowych	190
6.4.3. Zasada wyłączności firmy spółek kapitałowych	193
6.5. Wybrane przykłady ograniczenia autonomii woli w kształtowaniu rdzenia firmy spółek kapitałowych w orzecznictwie sądów niemieckich	195
6.6. Autonomia woli w aspekcie wyboru języka firmy spółek kapitałowych	196
6.7. Dopuszczalność skracania rdzenia firmy spółek kapitałowych	196
6.8. Autonomia woli w kształtowaniu obligatoryjnego dodatku firmy spółek kapitałowych	198
6.9. Dopuszczalność skracania obligatoryjnego dodatku firmy spółek kapitałowych	199
6.10. Umieszczenie obligatoryjnego dodatku firmy	202
Zakończenie	204
Załącznik nr 1	210
Załącznik nr 2	224
Indeks rzeczowy	239